

Növekedésre felkészítve – Főszerkesztői beköszöntő

Gyermekkorom rendre visszatérő téli emléke a hó által elzárt bakonyi falvak kiszabadítása. A nagy havazások miatt megállt az élet. A kenyeres autó, a tejeskocsi, a mentő nem tudott bemenni a falvakba. Ellenkező irányba az emberek sem tudtak Pápára, Győrbe, Veszprémbe menni a busszal, a műszakra. Járhatatlanokká váltak az utak. Aztán jöttek a honvédség terepjárói. Az elejükre hóéke került. Utat nyitottak a külvilágra. Elindulhatott az élet.

Magyarország 2008 októberére csődbe ment. Ledermedt az ország, a devizahiteles családok törlesztései elakadtak, életük ellehetetlenült. A multik kivonultak, de minimum kivárnak. Lefagyott az ország. Igaz, jött az IMF, de az általa megnyitott keskeny ösvényen nem jut elég élet, erő, mozgáster az ország elvárt működéséhez. Aztán jött a kétharmad. Majd eltelt két és fél év. Átalakult az adórendszer, feleződtek az adókulcsok mind a személyi jövedelemadóban, mind a hazai vállalkozásokra vonatkozó társasági adóban. A multik és a bankok viszont két évtized után adót fizetnek! A pénzügyi piacok, a közpénzügyek, a pénzügyi fogyasztóvédelem, az állami vagyongazdálkodás szabályozott lett. Az állami gazdaság-befolyásoló, szabályozó és ellenőrző szerep érvényesül. *A fiskális politika utat nyitott a belső gazdasági és társadalmi konszolidációhoz. Ennél többet már nem tehet.* Most a mezőgazdaság megerősítésének, az élelmiszer-vertikumok felállításának ideje jött el. A közmunkaprogramba vont munkanélkülieket fokozatosan az újjászervezendő élelmiszer-ipari vertikumokba kell átcsoportosítani. Műveljenek földet, tartsanak állatot, lássák el alapanyaggal az újraindítandó élelmiszer-feldolgozó üzemeket. Mert mit ért a 16 százalékos jövedelemadó, ha nincs termelő munkahely. A szűkös költségvetésből fizetjük a közmunkásokat, de az ország jelentős élelmiszerimportja okán a 47 ezer forintos juttatásaikból külföldi élel-

Növekedésre felkészítve – Főszerkesztői beköszöntő

miszert vásárolnak, így a magyar költségvetési forintok a német, francia mezőgazdaságot támogatják. Maradjon a pénz helyben, a költségvetésből fizetett támogatások a hazai termelés beindítására fordítódjanak. Válság idején jó a keynesi recept, de nem a végtelenségig. Piramisokat építtetni, üres whiskysüvegeket pénzzel teletömetni, majd kiásatni ügyes dolog. Keynestől tudjuk, hogy ez (is) emeli a foglalkoztatás szintjét, bér áramlik a munkanélküliekhez, akiknek ez egy szolid munkaerő-piaci reintegrációt jelent. Aztán az így kapott munkajövedelemből vásárolnak, a vásárlások pedig beindítják a termelést, a gazdaságot. Ez hasznos lehet, már ahol van belső termelés. De nálunk alig van. Nem szunnyadhat hát a vidék, a mezőgazdaság tovább. A fiskális politika rendbetételét követően az állam még direkter gazdaságbefolyásolásának ideje jött el.

Na de vissza a főáramhoz! *A monetáris gyakorlat átalakításának, és fellegvárának, a Magyar Nemzeti Bank bevételeinek ideje jött el.* A monetáris lazítás időszaka. Ésszerű keretek között. A jegybankot, annak tartalékait az államadósság és a reálszektor refinanszírozásának szolgálatába kell állítani. A monetáris lazítások korát éljük világszerte. A jegybankok a fiskális politikák alá, mögé simulnak. Nem a függetlenségük paravánfala mögül kacagják a gyengélkedő kormányokat. A Fed 2012 szeptemberétől havonta 40 milliárd dollárt önt a piacra. 2012 decemberétől újabb 45 milliárdot. 2012 nyaráig már közel 2000 milliárd dollárral támogatta az amerikai gazdaság megerősítését, a pénzpiacok erőre kapását. Az Európai Központi Bank is hasonló lépésekre kényszerül. Nekünk is lépni kell. Mit számít már az Európai Uniónak tett 1991-es ígéretünk, az európai monetáris szabályok alkalmazására... Már ők sem alkalmazzák. Válságban mindenki a saját útját járja, süllyedő hajón mindenki a saját bőröndjét menti. Most, amikor a gazdaság versenyképességének már nem a gazdasági növekedés a legfőbb fokmérője, hanem az ország pénzügyi stabilitásának megteremtése, az újabb államszűkület elkerülése, *ugyan mi miért tartanánk már magunkat avított intézmények avított eszméihez...*

Mi magyarok az 1980-as évek végétől feladtuk a piacainkat, eladtuk a vállalatainkat, az állam gazdaságbefolyásoló és piacokat ellenőrző szerepét kiiktattuk. Az etatista szemléletű Franciaországban az 1980-as évektől viszont ismét beindult az államosítási hullám. Az alkotmányukból levezetve kötelezettségként írták elő, hogy a monopolhelyzetbe került, közszolgáltatást nyújtó nagyvállalatokat államosítani kell. Ezek aztán

Polgári Szemle · 8. évfolyam 3–6. szám

megerősödtek, Magyarországon jó évtizeddel később felvásároltak erőművet, vízművet, még az étkezésiipiacra is benyomultak.

Egy szó, mint száz: a fiskális intézkedésekkel utat nyitottunk a növekedéshez. Utat a mezőgazdaság megerősítéséhez, utat a jegybank új típusú monetáris politikájához. *A költségvetés stabilizálása jó alapot ad a Magyar Állam, azon belül a közigazgatás újjászervezéséhez is.* A Magyary Zoltán Közigazgatás-fejlesztési Program megvalósulásához, a Jó Állam megteremtéséhez. E lapszámunkat is jobbára e tudományterületnek szenteljük. Hiszen új tudományos diszciplína van születőben, az állam- és közigazgatás-tudomány. A limitált közpénzek ésszerű, hatékony, mérhető és ellenőrzött célba juttatása, majd a közszolgáltatások megszervezése, a teljesítmények mérése, új közigazgatási egységek kifejlesztése, az állam, benne a közszolgáltatások ésszerű és hatékony működtetésének rendszertana. Az állam működésének ezen interdiszciplináris, management szemléletű megközelítése merőben különbözik a hagyományos állam- és jogtudománytól, annak államot klasszikusan jogias, leíró módon kezelt jellegétől. A téma publikáló szakértői: a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Corvinus Egyetem tudományos fokozattal rendelkező oktatói, illetve hozzájuk csatlakozva a jól kormányzott állam értő és cselekvő kormánytisztviselőinek készülő közigazgatási ösztöndíjasai. Végül is „minden nagy léptékű társadalmi-gazdasági átalakulás kitermeli a fennálló struktúrák reformját. Akárcsak Magyary Zoltán és munkatársai a nagy gazdasági világválság idején, a mai reformerek és kutatók is szükségét érzik, hogy megtegyék javaslataikat a magyar közigazgatás, végső soron pedig a magyar állam új, kívánatos jellegzetességeinek meghatározására”. De megtisztelték e lapszámunkat Tomcsányi Pál, Klinghammer István, Sohár Pál akadémikusok, Sárközy Tamás jogtudós professzor is, akiknek dolgozatai ékesítik mostani kiadványunkat. Jó olvasást kívánok!

Prof. Dr. Lentner Csaba egyetemi tanár,
a Polgári Szemle főszerkesztője

JEGYZETEK

¹Gellén Márton: *Ha válság, akkor reform. Kalandozások a közigazgatási reformok forrásvidékén.* In: Államszerep válság idején. Magyary Zoltán emlékkötet. Szerk.: Gellén Márton dr., Hosszú Hortenzia PhD, CompLex, 2010, 199–223. o.